

DOPORUČENÍ RADY**ze dne 20. července 2020****k národnímu programu reforem Bulharska na rok 2020 a stanovisko Rady ke konvergenčnímu programu Bulharska z roku 2020**

(2020/C 282/02)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik ⁽¹⁾, a zejména na čl. 9 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy ⁽²⁾, a zejména na čl. 6 odst. 1 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 17. prosince 2019 přijala Komise roční strategii pro udržitelný růst, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2020. Náležitě přitom zohlednila evropský pilíř sociálních práv vyhlášený Evropským parlamentem, Radou a Komisí dne 17. listopadu 2017. Dne 17. prosince 2019 přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 taktéž zprávu mechanismu varování, ve které je Bulharsko uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum.
- (2) Dne 26. února 2020 byla zveřejněna zpráva o Bulharsku pro rok 2020. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Bulharsko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 9. července 2019 ⁽³⁾ (dále jen „doporučení z roku 2019“), v přijímání opatření v návaznosti na jemu určená doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů v rámci strategie Evropa 2020. Součástí zprávy byl rovněž hloubkový přezkum podle článku 5 nařízení (EU) č. 1176/2011, jehož výsledky byly taktéž zveřejněny dne 26. února 2020. Komise na základě své analýzy dospěla k závěru, že Bulharsko se již s makroekonomickou nerovnováhou nepotýká. V minulých letech byla zranitelnost ve finančním sektoru spojena s vysokým zadlužením a úvěry se selháním v podnikovém sektoru. V Bulharsku se nerovnováhy již nevyskytují, jelikož konzistentní politická opatření a příznivé makroekonomické prostředí riziko a zranitelnost dále snížily.
- (3) Dne 11. března 2020 Světová zdravotnická organizace oficiálně prohlásila rozšíření onemocnění COVID-19 za globální pandemii. Jedná se o závažné ohrožení veřejného zdraví, které se dotýká občanů, společnosti i hospodářství. Pandemie vytváří značný tlak na vnitrostátní systémy zdravotní péče, narušuje globální dodavatelské řetězce, způsobuje volatilitu na finančních trzích, vyvolává šoky ve spotřebitelské poptávce a negativně poznamenává celou řadu odvětví. Ohrožuje pracovní místa a příjmy lidí, jakož i podnikání společností. Pandemie vyvolala velký hospodářský otřes, který už v Unii zanechává vážné následky. Dne 13. března 2020 přijala Komise sdělení, v němž vyzvala ke koordinované hospodářské reakci na tuto krizi se zapojením všech aktérů na úrovni členských států i na úrovni Unie.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ Úř. věst. C 301, 5.9.2019, s. 8.

- (4) Několik členských států vyhlásilo nouzový stav nebo zavedlo mimořádná opatření. Veškerá mimořádná opatření by měla být striktně přiměřená, nezbytná, časově omezená a v souladu s evropskými a mezinárodními standardy. Měla by podléhat demokratickému dohledu a nezávislému soudnímu přezkumu.
- (5) Dne 20. března 2020 přijala Komise sdělení o aktivaci obecné únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu. Obecná úniková doložka stanovená v čl. 5 odst. 1, čl. 6 odst. 3, čl. 9 odst. 1 a čl. 10 odst. 3 nařízení (ES) č. 1466/97 a v čl. 3 odst. 5 a čl. 5 odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1467/97⁽⁴⁾ usnadňuje koordinaci rozpočtových politik v dobách závažného hospodářského útlumu. Komise ve svém sdělení ze dne 20. března 2020 dospěla k závěru, že vzhledem k očekávanému závažnému hospodářskému útlumu v důsledku pandemie COVID-19 jsou splněny podmínky pro aktivaci obecné únikové doložky, a vyzvala Radu k potvrzení tohoto závěru. Hodnocení Komise odsouhlasili 23. března 2020 ministři financí členských států. Shodli se na tom, že závažný hospodářský útlum vyžaduje ráznou, ambiciózní a koordinovanou reakci. Aktivace obecné únikové doložky umožňuje dočasně se odchýlit od postupu korekce k dosažení střednědobého rozpočtového cíle, pokud to neohrozí udržitelnost veřejných financí ve střednědobém horizontu. Pokud jde o nápravnou složku, může Rada na doporučení Komise rovněž rozhodnout o úpravě fiskální trajektorie. Obecná úniková doložka nicméně nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu. Členským státům dovoluje odchýlit se od rozpočtových požadavků, které by se uplatňovaly za normálních okolností, a Komisi a Radě umožňuje provádět v rámci paktu nezbytná opatření pro koordinaci politik.
- (6) Je třeba přijímat průběžná opatření, aby se šíření pandemie COVID-19 omezilo a udrželo pod kontrolou, aby se posílila odolnost vnitrostátních systémů zdravotní péče, aby se zmírnily socioekonomické důsledky pandemie prostřednictvím podpůrných opatření pro podniky a domácnosti a aby se zajistily adekvátní zdravotní a bezpečnostní podmínky na pracovištích s výhledem na obnovení ekonomické aktivity. Unie by měla plně využívat rozličné nástroje, které má k dispozici, aby podpořila úsilí členských států v těchto oblastech. Členské státy a Unie by současně měly společně pracovat na přípravě opatření, která jsou nutná pro návrat k normálnímu fungování naší společnosti a ekonomik a k udržitelnému růstu, přičemž do těchto opatření by měly mimo jiné začlenit ekologickou a digitální transformaci a promítnout ponaučení z krize.
- (7) Krize způsobená pandemií COVID-19 poukázala na flexibilitu, kterou vnitřní trh nabízí k přizpůsobení se mimořádným situacím. Aby se však zajistil rychlý a plynulý přechod k fázi oživení a k volnému pohybu zboží, služeb a pracovníků, měla by být hned, jak přestanou být nezbytná, zrušena mimořádná opatření, jež brání normálnímu fungování vnitřního trhu. Ze stávající krize vyplynulo, že ve zdravotnictví je nutná krizová připravenost. Mezi klíčové prvky pro vypracování rozsáhlejších plánů krizové připravenosti patří lepší nákupní strategie, diverzifikované dodavatelské řetězce a strategické rezervy základního vybavení.
- (8) Normotvůrce Unie již změnil příslušné legislativní rámce prostřednictvím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460⁽⁵⁾ a (EU) 2020/558⁽⁶⁾ tak, aby členské státy mohly mobilizovat veškeré nevyužité zdroje z evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „fondy ESI“) a řešit tak mimořádné dopady pandemie COVID-19. Tyto změny zajistí další flexibilitu a také zjednodušené a efektivnější postupy. Aby se zmírnily tlaky v oblasti peněžních toků, mohou členské státy v účetním období 2020–2021 rovněž využít 100 % míru spolufinancování z rozpočtu Unie. Bulharsko se vyzývá, aby těchto možností plně využívalo a jejich prostřednictvím pomáhalo nejvíce zasaženým jednotlivcům a odvětvím.

⁽⁴⁾ Nařízení Rady (ES) č. 1467/97 ze dne 7. července 1997 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku (Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6).

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 ze dne 30. března 2020, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013 a (EU) č. 508/2014, pokud jde o specifická opatření pro aktivaci investic do systémů zdravotní péče členských států a do jiných odvětví jejich ekonomik v reakci na šíření onemocnění COVID-19 (investiční iniciativa pro reakci na koronavirus) (Úř. věst. L 99, 31.3.2020, s. 5).

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020, kterým se mění nařízení (EU) č. 1301/2013 a (EU) č. 1303/2013, pokud jde o specifická opatření k zajištění mimořádné flexibility pro využití evropských strukturálních a investičních fondů v reakci na rozšíření onemocnění COVID-19 (Úř. věst. L 130, 24.4.2020, s. 1).

- (9) Je pravděpodobné, že socioekonomické dopady pandemie COVID-19 se projeví nerovnoměrně napříč regiony Bulharska, a to kvůli rozdílným modelům specializace, zejména v regionech, které se výrazně spoléhají na aktivity s přímým kontaktem se zákazníky. To s sebou nese značné riziko, že se v Bulharsku prohloubí regionální rozdíly, přičemž se mimo jiné ještě zhorší již pozorovaný trend prohlubování rozdílů mezi hlavním městem a zbytkem země a mezi městskými a venkovskými oblastmi. Jelikož kromě výše uvedeného hrozí i dočasné narušení procesu konvergence mezi členskými státy, vyžaduje současná situace cílené politické reakce.
- (10) Dne 30. dubna 2020 předložilo Bulharsko svůj národní program reform na rok 2020 a svůj konvergenční program z roku 2020. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.
- (11) Na Bulharsko se v současnosti vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu.
- (12) V konvergenčním programu z roku 2020 vláda předpokládá, že celkové saldo se zhorší z přebytku ve výši 2,1 % hrubého domácího produktu (HDP) v roce 2019 na schodek ve výši 3,1 % HDP v roce 2020. Míra zadlužení, která se v roce 2019 snížila na 20,4 % HDP, by podle konvergenčního programu z roku 2020 měla v roce 2020 vzrůst na 28,5 %. Makroekonomický a fiskální výhled ovlivňuje vysoká nejistota způsobená pandemií COVID-19.
- (13) Bulharsko v reakci na pandemii COVID-19 a jako součást koordinovaného přístupu Unie přijalo včasné rozpočtové opatření ke zvýšení kapacity svého systému zdravotní péče, proti šíření pandemie a k poskytování pomoci obzvláště zasaženým občanům a odvětvím. Podle konvergenčního programu z roku 2020 dosáhla tato rozpočtová opatření výše 1,3 % HDP. Uvedená opatření zahrnují vyšší výdaje na zdravotní péči a sociální zabezpečení a na režim podpory zaměstnanosti pro postižená odvětví. Bulharsko navíc oznámilo opatření, která sice nemají přímý rozpočtový dopad, ale přispějí k poskytování likviditní podpory pro podniky, kterou konvergenční program z roku 2020 odhaduje na 0,6 % HDP. Mezi uvedená opatření patří záruky vydané státem vlastněnou Bulharskou rozvojovou bankou a odklad platby daně z příjmů právnických osob. Opatření, která Bulharsko přijalo, jsou celkově v souladu s pokyny stanovenými ve sdělení Komise ze dne 13. března 2020. Plné provedení těchto krizových opatření a podpůrných rozpočtových opatření a následné přeorientování fiskálních politik směrem k dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic, až to hospodářské podmínky dovolí, přispěje k zachování fiskální udržitelnosti ve střednědobém horizontu.
- (14) Na základě prognózy Komise z jara 2020 se za předpokladu nezměněné politiky očekává, že schodek veřejných financí Bulharska dosáhne 2,8 % HDP v roce 2020 a 1,8 % HDP v roce 2021. Míra zadlužení v letech 2020 a 2021 zůstane podle prognózy pod 60 % HDP.
- (15) Dne 20. května 2020 vydala Komise zprávu vypracovanou v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy, jelikož Bulharsko pro rok 2020 plánuje překročit referenční hodnotu schodku ve výši 3 % HDP. Na základě analýzy všech rozhodujících faktorů dospěla tato zpráva k závěru, že kritérium schodku stanovené ve Smlouvě a v nařízení (ES) č. 1467/97 bylo splněno.
- (16) Dne 13. března 2020 vyhlásilo Bulharsko stav nouze platný od téhož data do 13. dubna 2020; následně byl stav nouze prodloužen do 13. května 2020 a poté změněn na mimořádnou epidemiologickou situaci do 14. června 2020. Dne 6. dubna 2020 přijalo bulharské Národní shromáždění návrh změny státního rozpočtu na rok 2020 předložený vládou. Nový rozpočet počítá se schodkem státního rozpočtu ve výši 3,5 miliardy BGN (2,9 % HDP), a to v důsledku zvýšených výdajů na opatření vyvolaná krizí a očekávaného snížení příjmů ve výši 2,4 miliardy BGN. Počítá se také s pětinasobným zvýšením stropu pro nové dluhové nástroje, které smí vláda vydat – z 2,2 miliardy na 10 miliard BGN. Bulharsko v rámci několika operačních programů financovaných z fondů ESI na období 2014–2020 uvolnilo balík finančních prostředků v celkové výši přes 870 milionů BGN na podporu systému zdravotní péče a řešení socioekonomických důsledků pandemie.
- (17) V reakci na krizi COVID-19 zavedlo Bulharsko opatření na podporu zaměstnanosti, v jehož rámci se stát zavazuje hradit po dobu až tří měsíců 60 % příjmu pracovníků a souvisejícího příspěvku na sociální zabezpečení, pokud zaměstnavatel uhradí zbývající rozdíl a zaváže se, že zachová pracovní poměr dotyčných zaměstnanců. Zaměstnavatel je rovněž povinen zachovat pracovní místo i nadále, přinejmenším po dobu, která se rovná době, na niž se vztahuje dotace. Mezi způsobilé společnosti patří podniky v odvětvích, která byla přímo postižena omezeními zavedenými v důsledku stavu nouze. Dále jsou způsobilé společnosti z jiných odvětví, které prokázají, že se jejich příjmy v konkrétním časovém období v březnu 2020 ve srovnání s březnem 2019 snížily o 20 %, jak je uvedeno v nařízení č. 55 ze dne 30. března 2020.

- (18) Kapitál Bulharské rozvojové banky byl navýšen o 700 milionů BGN za účelem podpory likvidity v ekonomice. Na záruky bankovních portfolií bylo přiděleno 500 milionů BGN, aby mohly banky podnikům poskytovat flexibilnější podmínky úvěrů, přičemž 200 milionů BGN bylo vyčleněno na záruky bezúročných úvěrů až do výše 4 500 BGN pro pracovníky, které jejich zaměstnavatelé poslali na neplacené volno, nebo pro samostatně výdělečně činné osoby. Bulharská rozvojová banka rovněž uskuteční program záruk v hodnotě 100 milionů EUR na úvěry pro malé a střední podniky financované z operačního programu „Inovace a konkurenceschopnost“ v rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj. Správce fondu finančních nástrojů v Bulharsku přezkoumal své portfolio a přizpůsobuje své nástroje určené na podporu podniků současné ekonomické situaci. Bulharská národní banka zavedla balík opatření v hodnotě 9,3 miliardy BGN, jenž má udržet odolnost bankovního systému a zvýšit jeho flexibilitu a zmírnit negativní účinky omezujících opatření na občany a podniky.
- (19) Bulharská ekonomika byla krizí COVID-19 těžce zasažena, s důsledky pro sektor služeb i výroby. Tyto negativní důsledky byly dále prohloubeny klesající poptávkou i nabídkou a narušením globálních hodnotových řetězců. Opatření, která vláda přijala v reakci na krizi, mohou pomoci zmírnit její důsledky, avšak pro zachování zaměstnanosti a zlepšení likvidity společností, především malých a středních podniků, a nezávislých pracovníků bude mít zásadní význam jejich rychlé a účinné provedení. V procesu koncipování a provádění těchto opatření je třeba zohlednit odolnost bankovního sektoru. Bulharsko v souladu s pokyny stanovenými ve sdělení Komise ze dne 13. března 2020 zrušilo zákazy vývozu osobních ochranných prostředků a zavedlo „zelené pruhy“ pro provádění zrychlených kontrol na hraničních přechodech.
- (20) Krize COVID-19 představuje další zátěž pro bulharský systém zdravotní péče, pro který byla již předtím typická omezená dostupnost z důvodu nízkého veřejného financování, omezeného pokrytí zdravotního pojištění, malého, i když rostoucího počtu zdravotních sester a nerovnoměrného regionálního rozložení zdravotnických pracovníků. Existuje proto prostor pro posílení celkové odolnosti, dostupnosti a kapacity bulharského systému zdravotní péče. Zatížení nemocnic by se snížilo poskytováním většího objemu péče (všeobecné i specializované) ambulantní formou, mimo jiné prostřednictvím konzultací na dálku, a testování a léčba by měly být k dispozici pro všechny bez ohledu na status jejich zdravotního pojištění. Na celém území by měl být zajištěn řádný přístup ke zdravotnickým pracovníkům a jejich službám podle potřeb obyvatelstva. Pro starší občany a nejzranitelnější skupiny má zásadní význam integrace primární, dlouhodobé a komunitní péče.
- (21) Prognóza Komise z jara 2020 očekává, že nezaměstnanost vzroste v roce 2020 na 7,0 % a v roce 2021 se sníží na 5,8 %. Od začátku stavu nouze nezaměstnanost rychle roste v odvětvích obchodu, ubytovacích a stravovacích služeb a výroby, ve velkých městech a mezi lidmi s nejvýše středním vzděláním. Vláda přijala opatření na ochranu zaměstnanosti, zejména programy zkrácené pracovní doby, jež by měly být rychle provedeny a dále posíleny. Současná situace vyžaduje, aby byla ve spolupráci se sociálními partnery poskytnuta rozsáhlá podpora zaměstnavatelům i pracovníkům, včetně samostatně výdělečně činných osob, aby se zabránilo dalším ztrátám pracovních míst. V rámci reakce na negativní důsledky na trhu práce bude třeba posílit kapacitu a opatření prováděná úřadem práce. K tomu, aby se lidé vrátili do práce, bude důležité další úsilí v oblasti aktivace, prohlubování dovedností a změn kvalifikace; současně bude třeba připravovat pracovní síly na výzvy a příležitosti vyplývající z digitalizace. Krize COVID-19 může také značně postihnout pracovníky v neformálním zaměstnání, kteří mají omezený přístup ke zdravotním službám a sociální ochraně. Cílená politická opatření by mohla zabránit tomu, aby nechránění pracovníci a nejzranitelnější skupiny upadli hlouběji do chudoby, a zlepšit během oživení jejich životní úroveň.
- (22) Krize způsobená onemocněním COVID-19 neúměrně postihuje zranitelné skupiny a prohlubuje stávající sociální problémy. Podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením byl vysoký již před krizí, zejména pokud jde o děti, starší občany, osoby se zdravotním postižením a Romy, přičemž sociální transfery byly při snižování míry chudoby úspěšné jen zčásti. Příjmová nerovnost patřila k nejvyšším v Unii, zatímco daňové a sociální systémy vykazovaly při jejím snižování míru úspěšnosti patřící k nejnižším. Krize si vyžaduje opatření za účelem odstranění nedostatků, které byly identifikovány již v předchozích letech a mezi něž patří zejména systém minimálního příjmu, jenž patří v Unii k nejméně adekvátním, pokud jde o cíl dostat příjemce z chudoby. Nadále zůstávají relevantní otázky, jako je zajištění sociální ochrany pro všechny, včetně pracovníků s nestandardními smlouvami, samostatně

výdělečně činných osob a domácností s nízkými příjmy, zajištění příjmové podpory, potravin a odpovídajících sociálních služeb, jakož i zajišťování nouzového bydlení a podpory pro lidi bez domova. Systém by pomohla stabilizovat reforma sociálních služeb a silnější spolupráce mezi zdravotnickými a sociálními službami by umožnila lépe pomoci těm, kdo nejsou schopni se o sebe postarat, a osobám se zdravotním postižením. Mnoho romských domácností se již před krizí nacházelo ve značné chudobě; potřebují mediační služby a základní služby a podporu.

- (23) Lepší služby v oblasti vzdělávání a odborné přípravy a kvalifikovanější pracovní síla by rovněž výrazně podpořily oživení, stejně jako inkluzivní a udržitelný růst ve střednědobém horizontu. V případě bulharského systému vzdělávání a odborné přípravy stále existuje prostor pro zlepšení kvality, relevance pro trh práce a inkluzivity. Bulharsko patří mezi členské státy, u nichž má socioekonomické zázemí nejsilnější vliv na výsledky učení. Náročným úkolem zůstává inkluze romské populace do vzdělávání: míra předčasného ukončení školní docházky je u Romů obzvláště vysoká, stejně jako ve venkovských oblastech. Celková úroveň digitálních dovedností je nízká jak v celé populaci (věk 16–74 let), tak i u mladých lidí (16–19 let). Zlepšení uvedených dovedností, například prostřednictvím digitálněji zaměřených studijních oborů a programů, by mohlo pomoci přizpůsobit se změnám na trhu práce vyvolaným digitalizací a potřebě pracovat digitálně na dálku. V současnosti ještě 11 % žáků nemá počítač a/nebo přístup k internetu a bez počítače je i 2 000 učitelů. V situaci aktuálně probíhajícího vzdělávání na dálku proto hrozí, že se již značné nerovnosti v oblasti vzdělávání a odborné přípravy ještě zhorší, navzdory některým nedávným podpůrným opatřením. Další úsilí zaměřené na zlepšení digitálních znalostí všech žáků a jejich přístupu k odpovídající technické infrastruktuře by mělo dlouhodobý pozitivní vliv na jejich přístup ke vzdělávání, obzvláště u zranitelných skupin včetně Romů, a pomohlo by tak snížit vysokou míru předčasného ukončení jejich školní docházky.
- (24) Krize COVID-19 zdůraznila strategický význam efektivní veřejné správy a dobře fungující digitální státní správy včetně elektronického zdravotnictví a elektronického zadávání zakázek. Unie podporuje reformy v této oblasti, jejich provádění však pokračuje příliš pomalu, což mělo negativní dopad na efektivitu veřejného sektoru během období omezení volného pohybu osob. Bulharsko tudíž zaostává v poskytování elektronických služeb, takže by se mělo podporovat jejich využívání občany a podniky. Rovněž je nezbytné plně se věnovat otázkám souvisejícím s kybernetickou bezpečností a bezpečností kritické infrastruktury. Do budoucna bude efektivní veřejná správa mít klíčový význam pro zajištění včasného a účinného provádění opatření na podporu oživení. Obzvláště důležitá je i nadále spolupráce a koordinace na všech úrovních veřejné správy, mimo jiné pokud jde o veřejné zakázky a koncese, jakož i dozor nad trhem. Větší předvídatelnost a stabilita regulace, účinná kontrola provádění politik a snížení administrativní zátěže by zlepšily podnikatelské prostředí a podpořily investice, což by mělo pozitivní vliv na rychlost oživení.
- (25) Pro podporu hospodářského oživení bude důležité předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice, mimo jiné relevantními reformami. Krize COVID-19 ještě zvýšila význam digitalizace a inovací; Bulharsko, a zejména jeho malé a střední podniky, však v této oblasti dosahuje zřetelně slabších výsledků než průměr Unie. Jedním z významných příkladů tohoto problému je spektrum plánované pro přidělení v prvotních pásmech 5G, které není dostatečné pro včasné a efektivní poskytování služeb 5G. Stále je nutné řešit známé problémy v oblasti výzkumu a vysokoškolského vzdělávání, jimiž jsou roztříštěnost, nízký objem finančních prostředků a omezený transfer znalostí a technologií. Bulharsko je zároveň ekonomikou, která v Unii nejintenzivněji využívá zdroje a energii a produkuje nejvíce emisí skleníkových plynů; má významné investiční potřeby v oblasti energetiky a dekarbonizace, které by měly umožnit přechod na klimatickou neutralitu, jak je uvedeno v bulharském vnitrostátním plánu v oblasti energetiky a klimatu.
- (26) Transformační úsilí, jež by mělo řešit bulharskou vysokou spotřebu energie, významnou závislost na fosilních palivech a neefektivní využívání energie a zdrojů, je v samém počátku. Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu zdůrazňuje závazek Bulharska dekarbonizovat svou ekonomiku do roku 2050 v rámci Zelené dohody pro Evropu, obsahuje však také záměr využívat až do roku 2050 i po tomto roce domácí zdroj hnědého uhlí. Pokrytí a kvalita dopravní infrastruktury v Bulharsku zůstává pod průměrem Unie a transevropská dopravní síť je stále nedokončená. Síť multimodálních platform, některé železniční a silniční úseky, evropský systém řízení železničního provozu a inteligentní dopravní systémy jsou i nadále nedostatečně rozvinuté. Je třeba řešit vážné problémy v oblasti životního prostředí, jelikož ovlivňují udržitelný růst a během krize způsobené onemocněním COVID-19 vytvořily další zdravotní rizika. Bulharsko patří mezi členské státy s nejvyšším počtem úmrtí

souvisejících se znečištěním; nakládání s odpady a dodržování povinností, pokud jde o odvádění a čištění městských odpadních vod, je stále problematické. Programování Fondu pro spravedlivou transformaci na období 2021–2027, které je předmětem návrhu Komise, by Bulharsku mohlo pomoci řešit některé z problémů, jež s sebou nese přechod ke klimaticky neutrální ekonomice, zejména v oblastech, které jsou zmiňovány v příloze D zprávy o Bulharsku z roku 2020. To by Bulharsku umožnilo tento fond optimálně využít.

- (27) Pro oživení reálné ekonomiky po krizi COVID-19, která může přinést výrazný nárůst úpadků, bude důležitý dobře fungující insolvenční rámec. Takovýto rámec by rovněž usnadnil rychlejší řešení úvěrů se selháním, a omezil tak jejich další kumulaci. Neefektivita insolvenčního rámce současně vede k tomu, že insolvenční řízení jsou pomalá a nákladná. V červnu 2019 byl přijat plán insolvenčního rámce, který identifikoval relevantní nedostatky. Bulharsko zahájilo jeho provádění a nyní připravuje návazné kroky včetně legislativních změn a budování kapacity.
- (28) Bulharsko přijalo v roce 2019 několik právních předpisů, jejichž cílem bylo provést směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ⁽⁷⁾ a (EU) 2018/843 ⁽⁸⁾ (čtvrtá a pátá směrnice o boji proti praní peněz), avšak dosud provedeny nebyly. Nedávno provedené posouzení vnitrostátních rizik ukázalo slabiny, jež je třeba za účelem předcházení praní peněz a financování terorismu urychleně řešit. Rizika spojená s programy umožňujícími získat občanství za investice a s virtuálními aktivy dosud nebyla řádně posouzena. Aby mohly pověřené subjekty rámec pro boj proti praní peněz účinně uplatňovat, je třeba koncipovat a provést relevantní opatření. Tento rámec je prováděn a vynucován s omezenou účinností a využití finančních zpravodajských informací je nedostatečné.
- (29) Zatímco doporučení určená Bulharsku v tomto doporučení (dále jen „doporučení z roku 2020“) se zaměřují na řešení socioekonomických dopadů pandemie COVID-19 a na usnadnění hospodářského oživení, doporučení z roku 2019 se rovněž zabývala reformami, které jsou nezbytné pro řešení střednědobých a dlouhodobých strukturálních problémů. Doporučení z roku 2019 jsou stále relevantní a během příštího ročního cyklu evropského semestru budou dále sledována. To platí i pro doporučení z roku 2019 týkající se investičních hospodářských politik. Veškerá doporučení z roku 2019 by měla být zohledněna při strategickém programování fondů politiky soudržnosti v období po roce 2020, mimo jiné i při přijímání zmírňujících opatření a strategií pro ukončování mimořádných opatření ve spojitosti s aktuální krizí.
- (30) Bulharské banky jsou celkově ziskové a dobře kapitalizované. Přestože došlo v nedávných letech k určitému poklesu, je poměr hrubých úvěrů se selháním a záloh nadále mezi nejvyššími v Unii (ve 3. čtvrtletí roku 2019 dosahoval 7,2 %), zejména v případě nefinančních společností a v případě domácích bank, takže je stále důležité usilovat o rozvoj funkčního sekundárního trhu s úvěry se selháním. Tvorba rezerv na úvěry se selháním má od konce roku 2018 sestupnou tendenci, příležitostně doprovázenou nedostatečnou tvorbou rezerv na stávající úvěry se selháním, které jsou dlouho po splatnosti. Komplexní posouzení provedené Evropskou centrální bankou odhalilo potřebu zvýšit kapitál ve dvou bankách. Tato rekapitalizace se nyní dokončuje. Současně se zvýšeným poskytováním likvidity za účelem zmírnění dopadu krize COVID-19 a opětovného nastartování ekonomického růstu by měly banky posuzovat úvěrová rizika, uplatňovat obezřetnostní úvěrové standardy, řádně oceňovat a přesně vykazovat jakékoli zhoršení kvality aktiv.
- (31) Komise v kontextu mechanismu pro spolupráci a ověřování monitoruje pokrok Bulharska v oblasti reformy soudnictví a boje proti korupci. Z tohoto důvodu nejsou tyto oblasti do doporučení pro Bulharsko zahrnuty, ale jsou důležité pro rozvoj příznivého socioekonomického prostředí v této zemi. Nejnovější zpráva tohoto mechanismu z října 2019 konstatovala, že pokrok dosažený Bulharskem je dostačující pro splnění závazků, jež tato země učinila v době svého přistoupení k Unii. Bulharsko provedlo rozsáhlou reformu svého protikorupčního právního rámce; pro získání důvěry veřejnosti jsou nicméně třeba reálné výstupy v podobě pravomocných

⁽⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73).

⁽⁸⁾ Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (Úř. věst. L 156 19.6.2018, s. 43).

rozsudků ve významných korupčních případech. Kromě toho přetrvává řada problémů, zejména pokud jde o zajištění efektivního trestního vyšetřování, vyrovnání pracovní zátěže soudů a racionálnější organizací místních státních zastupitelství. Po ukončení mechanismu pro spolupráci a ověřování bude monitorování reforem na vnitrostátní úrovni zajištěno radou pro následné monitorování a na úrovni Unie v rámci komplexního mechanismu v oblasti právního státu, případně i v rámci evropského semestru.

- (32) Evropský semestr poskytuje rámec pro průběžné koordinování hospodářské politiky a politiky zaměstnanosti v Unii, které může přispět k udržitelné ekonomice. Členské státy ve svých národních programech reforem na rok 2020 bilancují pokrok, kterého bylo dosaženo při plnění cílů udržitelného rozvoje OSN. Zajistí-li Bulharsko plné provedení doporučení z roku 2020, přispěje tak k pokroku v plnění cílů udržitelného rozvoje a ke společnému úsilí o konkurenceschopnou udržitelnost v Unii.
- (33) V kontextu evropského semestru 2020 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Bulharska, kterou zveřejnila ve své zprávě o Bulharsku pro rok 2020. Posoudila také konvergenční program z roku 2020, národní program reforem na rok 2020 a opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Bulharsku určena v předchozích letech. Komise vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku v Bulharsku, ale také jejich soulad s pravidly a pokyny Unie, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (34) Ve světle tohoto posouzení přezkoumala Rada konvergenční program z roku 2020 a její stanovisko ^(*) je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1,

DOPORUČUJE Bulharsku v letech 2020 a 2021:

1. V souladu s obecnou únikovou doložkou Paktu o stabilitě a růstu přijmout veškerá nutná opatření k účinnému řešení pandemie COVID-19, k udržení ekonomiky a k podpoře následného oživení. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zajištění udržitelnosti dluhu a současně zvyšovat investice. Zmobilizovat odpovídající finanční zdroje za účelem zvýšení odolnosti, dostupnosti a kapacity systému zdravotní péče a zajistit vyvážené regionální zastoupení zdravotnických pracovníků podle potřeb obyvatelstva.
2. Zajistit odpovídající sociální ochranu a základní služby pro všechny a posílit aktivní politiky na trhu práce. Zlepšit přístup k práci na dálku a podporovat digitální dovednosti a rovný přístup ke vzdělávání. Řešit nedostatky v adekvátnosti systému minimálního příjmu.
3. Zjednodušit a urychlit postupy poskytování efektivní podpory malým a středním podnikům a samostatně výdělečně činným osobám, a rovněž zajistit, aby měly trvalý přístup k financování a mechanismům flexibilních plateb. Předsunout veřejné investiční projekty ve vyšší fázi připravenosti a podpořit soukromé investice na podporu hospodářského oživení. Zacílit investice na ekologickou a digitální transformaci, zejména na čistou a účinnou výrobu a využívání energie a zdrojů, ekologickou infrastrukturu a udržitelnou dopravu, a přispět k postupné dekarbonizaci ekonomiky, včetně uhelných regionů.
4. Zefektivněním veřejné správy a její větší digitalizací minimalizovat administrativní zátěž pro společnosti. Zajistit efektivní fungování insolvenčního rámce. Zvýšit úsilí, pokud jde o zajištění odpovídajícího posouzení a zmírňování rizik, účinného dohledu a prosazování rámce pro boj proti praní peněz.

V Bruselu dne 20. července 2020.

Za Radu
předsedkyně
J. KLOECKNER

^(*) Podle čl. 9 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.